

Sygn. akt I CSK 616/22

POSTANOWIENIE

Dnia 28 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzcyk

w sprawie z powództwa E. B.

przeciwko J. spółka akcyjna w T.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 28 stycznia 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 10 lutego 2021 r., sygn. akt V ACa [...],

1. odmówiono przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta 00/100) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada naturze skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że

w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwana J. S.A. z siedzibą w T. powołała się na istotne zagadnienie prawne polegające na potrzebie wyjaśnienia, czy sąd jest uprawniony do dokonania ustaleń związanych z odpowiedzialnością odszkodowawczą na podstawie własnej interpretacji umowy zawartej między stronami procesu, bez przeprowadzenia dowodu z przesłuchania stron. Wskazała ponadto na oczywistą zasadność skargi wynikającą z tego, że ocena abuzywności postanowień umowy dotyczących kar umownych (opłat) powinna być dokonywana na chwilę zawierania umowy, gdy żadne kary nie zostały jeszcze naliczone.

Przyczyna kasacyjna w postaci istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on znaczenie dla rozwoju prawa lub precedensowy charakter. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych, powołanych we wniosku przepisów prawa, zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, tak, aby jego rozstrzygnięcie mogło uzyskać ogólniejsze znaczenie, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą. Konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen i możliwych kierunków interpretacyjnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, niepubl., z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, niepubl., z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl., z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.).

Wątpliwość wskazana we wniosku nie spełniała wskazanych wymagań. Prowadząc postępowanie dowodowe, z wyjątkiem sytuacji wynikających ze szczególnych przepisów, sąd nie jest skrepowany rodzajem wykorzystywanych środków dowodowych i nie jest zobligowany do prowadzenia określonych dowodów. Ponadto, jak wynika z art. 299 k.p.c., dowód z przesłuchania stron ma charakter subsydiarny i może być prowadzony wtedy, gdy po wyczerpaniu środków

dowodowych lub w ich braku pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Jeżeli zatem dowody przeprowadzone przy pomocy innych środków są wystarczające do dokonania ustaleń faktycznych, prowadzenie dowodu z przesłuchania stron nie powinno mieć miejsca. Z wywodów wniosku nie wynikały rzeczowe argumenty, które mogłyby wskazywać na to, że w sprawach dotyczących wykładni umowy (art. 65 § 2 k.c.) zasady te miałyby kształtować się odmiennie lub doznawać wyjątków. Wyrażone we wniosku stanowisko, że jedynym sposobem wyjaśnienia treści niejednoznacznych postanowień umowy jest przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron, nie zostało poparte żadnymi racjonalnymi argumentami. W każdym zaś razie skarżąca nie wykazała – odwołując się do relewantnych poglądów orzecznictwa lub doktryny – by podniesiona przez nią wątpliwość była poważna w stopniu uzasadniającym istotne zagadnienie prawne w znaczeniu przyjętym w art. 398¹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Ubocznie należało zauważyć, że jak wynikało z uzasadnienia zaskarżonego wyroku, skarżąca nie wносиła o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron; co więcej – oponowała przeciwko jego przeprowadzeniu ze swoim udziałem, mimo że powódka już w pozwie powołała się na postanowienia umowy, które w ocenie skarżącej błędnie zinterpretowały Sady *meriti*.

Z wniosku nie wynikało również, by skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona. Sąd Apelacyjny odniósł się do argumentów skarżącej dotyczących chwili miarodajnej do oceny abuzywności postanowienia umowy, podzielając stanowisko, że chwilą tą jest zawarcie umowy (art. 385² k.c.). Stosownie do tego, w wywodach dotyczących tego zagadnienia Sąd Apelacyjny oparł się na analizie zawartych w umowie postanowień umożliwiających obciążenie konsumenta rażąco wygórowanymi karami umownymi i opłatami, nie zaś na tym, jaki był *in casu* rezultat ich zastosowania. Wyjaśnił jednocześnie, że odwołanie się przez Sąd Okręgowy do wysokości naliczonych kar i opłat miało na celu jedynie zilustrowanie mechanizmu przyjętego w umowie; zwrócił ponadto uwagę, iż Sąd Okręgowy prawidłowo uznał abuzywny charakter postanowień dotyczących wspomnianych opłat wyjaśniając, w jaki sposób należy rozumieć klauzulę dobrych obyczajów i w czym upatruje ich naruszenia przez skarżącą.

Argumenty wniosku, z uwzględnieniem powołanej w nim uchwały Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019, nr 1, poz. 2, nie pozwalały uznać, by stanowisko Sądu Apelacyjnego było błędne, a tym bardziej, by było ono wadliwe w stopniu elementarnym i widocznym na pierwszy rzut oka, czego wymaga przyczyna kasacyjna określona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156 i z dnia 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18, niepubl.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 oraz art. 98 § 1 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.